

εδώ

εδώ, επίρρ. [<μσν. ἐδῶ· όταν υπάρχει μπροστά πρόθεση γίνεται και δω]. **1.** ως τοπικό επίρρ. δηλώνει το μέρος στο οποίο βρισκόμαστε ή επιτείνει την ακρίβεια με την οποία προσδιορίζουμε τον τόπο: «κοίτα εδώ πάνω». **2.** ως χρονικό επίρρ. αντί τουπριν: «έχει φύγει εδώ και μια ώρα». **3.** αντί της δεικτικής αντωνυμίας αυτός, -ή, -ό: «ο χαρτοφύλακας εδώ κύριε είναι δικός σας; || το σκυλάκι εδώ είναι δικό σας μαντάμ;». (Ακολουθούν 143 φρ.)·

- *άντε από δω!* απειλητική έκφραση με την έννοια φύγε από δω, ξεκουμπίσου, δίνε του: «άντε από δω μην αγριέψω κι ύστερα δε σε σώνει ούτε ο Θεός!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *ρε παιδί μου* ή το *ρε παιδάκι μου*·

- *από δω, α.* από αυτή την πλευρά, από αυτή την κατεύθυνση: «πήγαν από δω». Πάντοτε συνοδεύεται από χειρονομία που δείχνει την πλευρά ή την κατεύθυνση. **β.** από αυτό το σημείο που μιλάμε τώρα: «έφυγαν από δω κατά τις πέντε»·

- από δω ίσαμ' *απέναντι*, βλ. λ. [απέναντι](#)·

- από δω ίσαμ' *εκεί απάνω*, βλ. λ. [απάνω](#)·

- από δω και *μπρος*, στο εξής: «από δω και μπρος δε θα ξενυχτάς». (Λαϊκό τραγούδι: *όταν θα φύγεις και κλείσεις την πόρτα, θ' ανάψω τα φώτα θα ντυθώ γαμπρός κι από δω και μπρος...*)·

- από δω και *πέρα*, στο εξής: «από δω και πέρα δε θέλω να 'χω παρτίδες μαζί σου». (Λαϊκό τραγούδι: *μου 'πανε το παρελθόν σου ότι είναι σκοτεινό· ως και γράμματα που στείλανε ανώνυμα, από δω και πέρα όμως κάτσε φρόνιμα*)·

- από δω και *πέρα αρχίζουν τα δύσκολα*, βλ. λ. *δύσκολος*·

- από δω κι από *κει*, **α.** προς διάφορες κατευθύνσεις: «μόλις τους επιτέθηκαν τα Μ.Α.Τ., οι διαδηλωτές σκόρπισαν από δω κι από κει». **β.** σε διάφορα μέρη, σε διάφορα σημεία: «αφήνει τα πράγματά του από δω κι από κει κι όταν τα χρειάζεται δεν μπορεί να τα βρει». **γ.** από διάφορα μέρη, από διάφορα σημεία: «πολλοί έρχονται από δω κι από κει σαν επισκέπτες και στο τέλος κατασταλάζουν στη Θεσσαλονίκη»·

- από δω κι *εξής* ή *από δω και στο εξής*, βλ. φρ. *από δω και πέρα*·

- από δω *πάν'* κι *άλλοι*, βλ. λ. [άλλος](#)·

- από δω τον *είχα*, από *κει* τον *είχα*, έκανα διάφορες επίμονες προσπάθειες να πείσω κάποιον για κάτι ή για να του αποσπάσω κάποιο όφελος: «στην αρχή δε με πίστευε, αλλά από δω τον είχα, από *κει* τον είχα, στο τέλος του έπεισα πως είχα δίκιο || στην αρχή ήταν ανένδοτος, αλλά από δω τον είχα, από *κει* τον είχα, στο τέλος του κατάφερα και του πήρα τα δανεικά». Από την εικόνα του ατόμου που παρενοχλεί κάποιον επίμονα, ιδίως στο δρόμο, ζητώντας του κάτι και, καθώς περπατούν, επανέρχεται από διαφορετική πλευρά, κάθε φορά που παίρνει αρνητική απάντηση·

- *βλέπεις πόσα γράφει εδώ;* (ενν. χτυπήματα), βλ. λ. [γράφω](#)·

- *βλέπεις πόσες γράφει εδώ;* (ενν. ξυλίες, μπάτσες), βλ. λ. [γράφω](#)·

- *βλέπεις τι γράφει εδώ;* βλ. λ. [γράφω](#)·

- *γκρεμίσου από δω!* βλ. λ. [γκρεμίζω](#)·

- *γκρεμοσακίσου από δω!* βλ. λ. [γκρεμοσακίζομαι](#)·

- δεν είν' εδώ του μπαμπάς σου τ' αμπέλι (το μαγαζί, το χωράφι), βλ. λ. [μπαμπάς](#)¹.
- δεν είν' εδώ του παππού σου τ' αμπέλι (το μαγαζί, το τσιφλίκι, το χωράφι), βλ. λ. [παπούς](#).
- δεν έχει τέτοια εδώ, βλ. λ. [τέτοιος](#).
- δεν έχεις θέση εδώ, βλ. λ. [θέση](#).
- δεν έχεις (καμιά) δουλειά εδώ, βλ. λ. [δουλειά](#).
- δώσ' εδώ και δώσ' εκεί πώς θα κάνουμε βρακί; βλ. λ. [βρακί](#).
- εγώ γιατί είμ' εδώ! βλ. λ. [εγώ](#).
- εγώ είμ' εδώ ή εδώ είμ' εγώ, βλ. λ. [εγώ](#).
- εδώ γελάνε! **α.** λέγεται ειρωνικά σε κάποιον που μας λέει ή μας ζητάει παράλογα πράγματα, που δεν τα πιστεύουμε ή δεν είμαστε διατεθειμένοι να του τα δώσουμε. Συνήθως της φρ. προτάσσεται διπλό και πιο σπάνια τριπλό χα: «θέλω να μου δώσεις δέκα εκατομμύρια δανεικά. -Χα, χα, εδώ γελάνε!». **β.** λέγεται ειρωνικά και σε άτομο που μας είπε κάποιο άνοστο ανέκδοτο.
- εδώ γίνεται η δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#).
- εδώ διψάει η αυλή σου! βλ. λ. [αυλή](#).
- εδώ είμαι κι εδώ είσαι ή εδώ είσαι κι εδώ είμαι, βλ. φρ. [εδώ είμαστε](#).
- εδώ είμαστε! **α.** επιτέλους φτάσαμε στο τέλος μιας διαδρομής, φτάσαμε στον προορισμό μας: «εδώ είμαστε! Το σπίτι μου είναι αυτό που βλέπετε μπροστά σας». **β.** επιτέλους φτάσαμε στο επίμαχο σημείο, στο σημείο που μας ενδιαφέρει: «μετά απ' όσα είπαμε, πρέπει τώρα να κουβεντιάσουμε και τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει η πληρωμή. -Εδώ είμαστε!». **γ.** λέγεται και με ειρωνική διάθεση, όταν μετά από την εισαγωγική κουβέντα που μας κάνει κάποιος, φτάνει και στο σημείο να μας αποκαλύψει τον πραγματικό λόγο της επίσκεψής του, τον οποίο όμως υποπετυόμασταν από την πρώτη στιγμή: «όπως ξέρεις, περνώ διάφορες οικονομικές δυσκολίες, γι' αυτό θα σε παρακαλούσα να μου δάνειζες ένα χρηματικό ποσό. -Εδώ είμαστε!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το απ ή το οπ· βλ. και φρ. [εδώ θα είμαστε και να με θυμηθείς](#).
- εδώ είναι Βαλκάνια, δεν είναι παίξε γέλασε, βλ. λ. [Βαλκάνια](#).
- εδώ είναι δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#).
- εδώ είναι η δουλειά! ή εδώ είναι όλη η δουλειά! βλ. λ. [δουλειά](#).
- εδώ είναι η δουλειά ή εδώ είναι όλη η δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#).
- εδώ είναι ο καβγάς ή εδώ είναι όλος ο καβγάς, βλ. λ. [καβγάς](#).
- εδώ είναι ο κόμπος! ή εδώ είναι όλος ο κόμπος! βλ. λ. [κόμπος](#).
- εδώ είναι ο κόμπος ή εδώ είναι όλος ο κόμπος, βλ. λ. [κόμπος](#).
- εδώ είναι ο Παράδεισος, εδώ κι η Κόλαση, βλ. λ. [παράδεισος](#).
- εδώ είναι το γαμώτο ή εδώ είναι όλο το γαμώτο, βλ. λ. [γαμώτο](#).
- εδώ είναι το ζουμί ή εδώ είναι όλο το ζουμί, βλ. λ. [ζουμί](#).

- εδώ ήρθαμε! βλ. λ. [ήρθα](#).

- εδώ θα γίνει ο τά-φος σας! βλ. λ. [τάφος](#).

- εδώ θα γίνει ο τά-φος σου! βλ. λ. [τάφος](#).

- εδώ θα είμαστε και να με θυμηθείς ή εδώ θα είμαστε, να μου το θυμηθείς, έκφραση με την οποία δηλώνουμε στο συνομιλητή μας τη βεβαιότητά μας πως, αυτό που του είπαμε, καλό ή κακό, για κάποιον ή για κάτι, θα πραγματοποιηθεί σίγουρα: «σίγουρα ένας τόσο μακροχρόνιος δεσμός θα καταλήξει σε γάμο, εδώ θα είμαστε και να με θυμηθείς || εδώ θα είμαστε, να μου το θυμηθείς, αυτοί οι δυο θα φτάσουν μέχρι τα δικαστήρια || εδώ θα είμαστε και να με θυμηθείς, δε θα κάνει το παραμικρό απ' όσα υπόσχεται || εδώ θα είμαστε, να μου το θυμηθείς, αυτό το σπίτι, όπως χτίζεται, με τον παραμικρό σεισμό θα γίνει χαλάσματα». (Λαϊκό τραγούδι: *κι εγώ να ξέρεις στο εξής πια δε θα κλάψω, έστω ακόμα κι αν μου πεις πως δυστυχείς, όπως με πέταξες κι εγώ θα σε πετάξω, **εδώ θα είμαστε και να το θυμηθείς***). βλ. και φρ. *εδώ είμαστε(!)*.

- εδώ θα κολλήσουμε; δεν είναι τόσο σοβαρό αυτό που μου αναφέρεις, ώστε να μας εμποδίσει να συνεχίσουμε αυτό που ξεκινήσαμε: «επίσης, πρέπει να βρούμε ένα μοντέρνο κτίριο για να στεγάσουμε την επιχείρησή μας. - Υπάρχουν τόσα μέσα στην πόλη, εδώ θα κολλήσουμε;». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *έλα μωρέ* ή το *σιγά μωρέ*.

- εδώ θα τα πούμε όλα, βλ. λ. [είπα](#).

- εδώ θα τα χαλάσουμε; δεν είναι τόσο σοβαρό αυτό που μου αναφέρεις, ώστε να διαφωνήσουμε, για να μη συμφωνήσουμε: «για να κάνουμε τη δουλειά, θέλω μέσα στο συμβόλαιο ν' αναφέρεται ως συντάιρος κι ο γιος μου. -Εδώ θα τα χαλάσουμε;». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *έλα μωρέ* ή το *σιγά μωρέ*.

- εδώ θα τα χαλάσουμε, έκφραση που δηλώνει πρόθεση για διαφωνία: «αν θέλεις να κάνουμε τη δουλειά, θέλω να πάρω μεγαλύτερο ποσοστό από σένα στα κέρδη. -Εδώ θα τα χαλάσουμε». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *ααα* και παρατηρείται χειρονομία με το χέρι να σηκώνεται με τέτοιο τρόπο σαν να επιβάλλει σε κάποιον να σταματήσει.

- εδώ και καιρό ή εδώ και τόσο καιρό, βλ. λ. [καιρός](#).

- εδώ και μέρες ή εδώ και τόσες μέρες, βλ. λ. [μέρα](#).

- εδώ και μήνες ή εδώ και τόσοι μήνες, βλ. λ. [μήνας](#).

- εδώ και τώρα, κατηγορηματική απαίτηση να γίνει κάτι αυτή την ίδια τη στιγμή που μιλάμε, που το ζητάμε: «θέλω να μου δώσεις τα λεφτά που μου χρωστάς εδώ και τώρα». (Λαϊκό τραγούδι: *θέλω να γυρίσω στα παλιά **εδώ και τώρα**, θέλω την παλιά μου γειτονιά αυτή την ώρα*). Σε ευρεία διάδοση μετά τη χρησιμοποίηση της φράσης από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ως πολιτικό σύνθημα από την εποχή της ίδρυσής του.

- εδώ και χρόνια ή εδώ και τόσα χρόνια, βλ. λ. [χρόνος](#).

- εδώ και ώρα ή εδώ και ώρες ή εδώ και τόση ώρα ή εδώ και τόσες ώρες, βλ. λ. *ώρα*

- εδώ καράβια χάνονται, βλ. λ. [καράβι](#).

- εδώ καράβια χάνονται, βαρκούλες μου πού πάτε; ή εδώ καράβια χάνονται, βαρκούλες τι ζητάτε; ή εδώ ο κόσμος καίγεται, βαρκούλες μου πού πάτε; ή εδώ ο κόσμος καίγεται, βαρκούλες τι ζητάτε; ή εδώ ο κόσμος χάνεται, βαρκούλες μου πού πάτε; ή εδώ ο κόσμος χάνεται, βαρκούλες τι ζητάτε; βλ. λ. [βαρκούλα](#).

- εδώ καράβια χάνονται κι αλλού βαρκούλες αρμενίζουν ή εδώ ο κόσμος καίγεται κι αλλού βαρκούλες αρμενίζουν ή εδώ ο κόσμος χάνεται κι αλλού βαρκούλες αρμενίζουν, βλ. λ. [βαρκούλα](#).

- εδώ καράβια χάνονται, παλιόβαρκες πού πάτε; βλ. λ. [καράβι](#).
- εδώ καταστήσαμε! έκφραση που τονίζει το σημείο της κατάπτωσης ή του ξεπεσμού στο οποίο βρίσκεται κάποιος ή κάποιου: «εγώ, που κάποτε δεν ήξερα τι είχα, έφτασα στο σημείο να ζητώ δανεικά για να ζήσω. Εδώ καταστήσαμε! || σήμερα η νεολαία δεν έχει ηθικές αρχές και αξίες και για το μόνο που ενδιαφέρεται είναι πώς να γλεντάει. Εδώ καταστήσαμε!». Πολλές φορές, άλλοτε προτάσσεται της φρ. και άλλοτε ακολουθεί το μάλιστα φίλε μου. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του.
- εδώ κι εκεί, σε διάφορα μέρη, διάσπαρτα: «τρέχει εδώ κι εκεί για να βρει δουλειά || όλα τα πράγματά του ήταν πεταμένα εδώ κι εκεί». (Λαϊκό τραγούδι: με πνίγει απόψε η μοναξιά και παίρνω σβάρνα τα καπηλειά. Τρέχω στους δρόμους **εδώ κι εκεί** κανείς δεν ξέρει πού να 'σαι εσύ).
- εδώ κολλάει η δουλειά! ή εδώ κολλάει όλη η δουλειά! βλ. λ. [δουλειά](#).
- εδώ κολλάει η δουλειά ή εδώ κολλάει όλη η δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#).
- εδώ μένω κι αλλού φουρνίζω, βλ. λ. [φουρνίζω](#).
- εδώ μου κάθεσαι, (για πρόσωπα) το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, μου είναι ανυπόφορα αντιπαθητικό: «απ' τη μέρα που γνώρισα αυτόν τον άνθρωπο, εδώ μου κάθεσαι, γιατί έχει την εντύπωση πως τα ξέρει όλα». Συνήθως συνοδεύεται από χειρονομία με το χέρι να δείχνει το σημείο του στομαχιού, υπονοώντας τη δυσπεψία, και πιο σπάνια το σημείο του λαιμού.
- εδώ μου κάθισε (ενν. το φαγητό που έφαγα), βλ. συνηθέστ. *εδώ μου στάθηκε*.
- εδώ μου στάθηκε (ενν. το φαγητό που έφαγα), δεν το ευχαριστήθηκα, γιατί το έφαγα βιαστικά ή γιατί δεν το έφαγα με ηρεμία: «βιαζόμουν να φύγω κι ό,τι έφαγα εδώ μου στάθηκε || μόλις γύρισα στο σπίτι, μ' έβαλε η γυναίκα μου να φάω, αλλά εδώ μου στάθηκε, γιατί γκρινιάζε συνεχώς». Συνήθως συνοδεύεται από χειρονομία με το χέρι να δείχνει το σημείο του λαιμού και πιο σπάνια το στομάχι.
- εδώ μου στέκεται, (για πρόσωπα), βλ. συνηθέστ. *εδώ μου κάθεσαι*.
- εδώ μπαίνουν τα βιολιά, βλ. λ. βιολί.
- εδώ ο κόσμος καίγεται, βλ. λ. [κόσμος](#).
- εδώ ο κόσμος καίγεται και η γριά χτενίζεται ή εδώ ο κόσμος χάνεται και η γριά χτενίζεται, βλ. λ. [κόσμος](#).
- εδώ ο κόσμος καίγεται και το μουνί χτενίζεται ή εδώ ο κόσμος χάνεται και το μουνί χτενίζεται, βλ. λ. [κόσμος](#).
- εδώ ο κόσμος καίγεται κι αυτή το μουνί της ή εδώ ο κόσμος χάνεται κι αυτή το μουνί της, βλ. λ. [κόσμος](#).
- εδώ ο κόσμος καίγεται κι αυτός το καυλί του ή εδώ ο κόσμος χάνεται κι αυτός το καυλί του, βλ. λ. [κόσμος](#).
- εδώ ο κόσμος πνίγεται και η κούρβα λούζεται, βλ. λ. [κόσμος](#).
- εδώ οι καλές οι πίπες! βλ. λ. πίπα.
- εδώ παπάς, εκεί παπάς, βλ. λ. [παπάς](#).
- εδώ πατάει κι αλλού βρίσκεται, βλ. λ. [αλλού](#).
- εδώ πατάει κι εκεί βρίσκεται, βλ. λ. εκεί.
- εδώ πέρα, βλ. λ. εδωπέρα.

- *εδώ πληρώνονται όλα*, βλ. φρ. *όλα εδώ πληρώνονται*. (Λαϊκό τραγούδι: *γι' αυτό στα λέω Γιάννη μου, εδώ πληρώνονται όλα*, *αμάρτησες*, *το σέβομαι*, *μα τώρα πια ξεκόλλα*).
- *εδώ που καταστήσαμε*, στην άσχημη κατάσταση στην περιήλθαμε: «*εδώ που καταστήσαμε*, δεν μπορεί κανείς να μας γλιτώσει». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του.
- *εδώ που τα λέμε*, παρενθετική έκφραση με την οποία αναφέρουμε πώς έχουν όντως τα πράγματα ή ποια ακριβώς είναι η γνώμη μας για κάτι: «*εδώ που τα λέμε*, δεν πιστεύω πως ο τάδε είναι ο ένοχος || *εδώ που τα λέμε*, είμαι σίγουρος πως ο τάδε είναι ο ένοχος».
- *εδώ που φτάσαμε*, βλ. φρ. *εδώ που καταστήσαμε*.
- *εδώ σ' έχω*, σε έχω υποχείριό μου, σε κρατώ στο χέρι μου: «*ό,τι και να κάνεις*, *εδώ σ' έχω*». Αν πρόκειται για χρηματική υπόθεση, συνοδεύεται από χειρονομία με την παλάμη να χτυπάει επανειλημμένα την τσέπη του παντελονιού ή την εξωτερική τσέπη του σακακιού ή συνοδεύεται από χειρονομία με τον αντίχειρα και το δείκτη να μπαίνουν ελαφρά στο τσεπάκι του παντελονιού ή του γιλέκου. Αν πρόκειται για οποιαδήποτε άλλη υπόθεση, τότε συνοδεύεται από επίδειξη της χούφτας, σφιγμένης σε γροθιά, με την έννοια ότι κρατάει σφιχτά κάτι μέσα της, ή από επίδειξη της παλάμης, σε οριζόντια θέση, με την έννοια ότι κρατάει κάτι επάνω της.
- *εδώ σε θέλω* (*ενν. να σταθείς*, *να φανείς άξιος*, *παλικάρι*), **α.** λέγεται στην περίπτωση που βρίσκεται κάποιος σε δύσκολη θέση και του δίνουμε θάρρος ή κουράγιο να αγωνιστεί για να την ξεπεράσει: «*βέβαια*, ο θάνατος του πατέρα σου δεν ήταν μικρό πράγμα, όμως *εδώ σε θέλω*». **β.** λέγεται στην περίπτωση που προτρέπουμε κάποιον να καταπιαστεί με κάτι δύσκολο ή ασυνήθιστο: «*μα είσαι με τα καλά σου*, που θα μπορέσω να φέρω σε πέρας μια τέτοια δύσκολη υπόθεση; -*Εδώ σε θέλω*». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *εμ* και άλλες φορές η φρ. κλείνει με το *ντε*.
- *εδώ σε θέλω κάβουρα*, *να περπατάς στα κάρβουνα*, βλ. λ. *κάβουρας*.
- *εδώ σε θέλω μάστορα*, βλ. λ. [μάστορας](#).
- *εδώ σταματάει ο νους του ανθρώπου*, βλ. λ. [νους](#).
- *εδώ σταματάει το μυαλό του ανθρώπου*, βλ. λ. [μυαλό](#).
- *εδώ το έχω*, λέγεται στην περίπτωση που πλησιάζουμε να θυμηθούμε κάτι που στριφογυρίζει στο μυαλό μας αόριστα, αλλά δεν μπορούμε να θυμηθούμε επακριβώς τι. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *αχ* ή το *αχ μωρέ*, ενώ συνήθως παρατηρείται χειρονομία με το χέρι να κινείται ανεπαίσθητα προς το στόμα (προς την άκρη της γλώσσας). Συνών. *στην άκρη της γλώσσας μου το 'χω*.
- *εδώ το ζεστό σαλέπι!* βλ. λ. [σαλέπι](#).
- *εδώ το καζάνι βράζει κι ο κώλος της μαϊμούς γιορτάζει*, βλ. λ. *καζάνι*.
- *εδώ το καλό κουλούρι!* βλ. λ. *κουλούρι*.
- *εδώ το καλό το γάλα!* βλ. λ. *γάλα*.
- *εδώ το καλό το πράμα!* βλ. λ. *πρά(γ)μα*.
- *εδώ φτάσαμε!* βλ. φρ. *εδώ καταστήσαμε(!)*.
- *εδώ χάνει η μάνα το παιδί και το παιδί τη μάνα*, βλ. λ. [μάνα](#).
- *εδώ χάνει ο σκύλος τον αφέντη του*, βλ. λ. [σκύλος](#).

- εδώ χρειάζεται να κι όχι ανασινί ναμού, βλ. λ. [νους](#).
- είμαι από δω, βλ. φρ. είμαι αποδώ, λ. αποδώ.
- είμαι μέχρι δω απάνω ή είμαι ως εδώ απάνω, βλ. λ. [απάνω](#).
- είναι εδώ, αλλά βρίσκεται αλλού, βλ. λ. [αλλού](#).
- εκεί που ήσουν ήμουνα κι εδώ που είμαι θα 'ρθεις, βλ. λ. εκεί.
- έξω από δω! βλ. λ. [έξω](#).
- έτσι το 'χετ' εδώ; ή έτσι το 'χετ' εσείς εδώ; βλ. λ. [έτσι](#).
- έτσι το 'χουμ' εδώ ή έτσι το 'χουμ' εμείς εδώ, βλ. λ. [έτσι](#).
- η εδώ ζωή, βλ. λ. [ζωή](#).
- θ' αφήσω εδώ τα κόκαλά μου, βλ. λ. [κόκαλο](#).
- θ' αφήσω εδώ τα κόκαλά σου, βλ. λ. [κόκαλο](#).
- θ' αφήσω εδώ τα κοκαλάκια μου, βλ. λ. [κόκαλο](#).
- ίσαμ' εδώ και μη παρέκει, βλ. συνηθέστ. ως εδώ και μη παρέκει.
- κατά δω, προς το μέρος στο οποίο βρίσκεται αυτός που μιλάει: «για έλα κατά δω να σε δω καλύτερα»· βλ. και λ. καταδώ.
- κάτσε δω πάνω, την έπαθες, ξεγελάστηκες, σου έτυχε δύσκολη περίπτωση, δύσκολη κατάσταση: «αφού δεν άκουγες τις συμβουλές μου, κάτσε δω πάνω». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται κι άλλες φορές ακολουθεί το τώρα. Συνοδεύεται πάντα από χειρονομία με την παλάμη σε οριζόντια θέση και με τη ράχη της προς τα κάτω να προβάλλει εμφανέστατα το μεσαίο δάχτυλο τεντωμένο, υπονοώντας το πέος.
- κι ακόμα εδώ είσαι; βλ. λ. ακόμα.
- λίγο από δω, λίγο από κει, βλ. λ. [λίγος](#).
- με φέρνουν μέχρι δω απάνω ή με φέρνουν ως εδώ απάνω, βλ. λ. [απάνω](#).
- μένει εδώ η κουβέντα, βλ. λ. [κουβέντα](#).
- μέχρις εδώ και μη παρέκει, βλ. συνηθέστ. ως εδώ κι μη παρέκει.
- μια εδώ και μια εκεί, λέγεται για κάποιον ή για κάτι, που δεν είναι πάντα σταθερός, μόνιμος σε κάποιο ορισμένο σημείο: «δεν μπορείς να τον βρεις εύκολα, γιατί είναι μια εδώ και μια εκεί || όταν φυσάει αέρας, δεν μπορείς να το πιάσεις εύκολα, γιατί πάει μια εδώ και μια εκεί».
- μου κάθετα εδώ, γροθιά, βλ. λ. [γροθιά](#).
- όλα εδώ πληρώνονται ή εδώ πληρώνονται όλα, έρχεται πάντα η στιγμή σε αυτή τη ζωή, που τιμωρείται κάποιος για το κακό που έχει κάνει: «όσο ήταν διευθυντής, άρπαζε κι έκλεβε απ' όπου μπορούσε, ώσπου τον ανακάλυψαν και τον έστειλαν στη φυλακή. Όλα εδώ πληρώνονται». (Λαϊκό τραγούδι: *έπιασα και το δρεπάνι και ο Χάρος τα 'χει κάνει. Τι ψυχή θα παραδώστε; Όλα δω θα τα πληρώστε*). Είναι και φορές που της φρ. προτάσσεται το εμ·

- όξω από δω! βλ. φρ. έξω από δω(!)
- πατάει εδώ και βρίσκεται αλλού, βλ. λ. [αλλού](#).
- πατάει εδώ και βρίσκεται εκεί, βλ. λ. εκεί
- πέντε γράφει εδώ, βλ. λ. [γράφω](#).
- πιο εδώ, πιο κοντά προς εμένα, προς το σημείο που βρίσκομαι: «σπρώξε πιο εδώ το ποτήρι, γιατί δεν το φτάνω»
- ποιος καλός αέρας σ' έριξ' εδώ; βλ. λ. [αέρας](#).
- ποιος καλός αέρας σ' έφερ' εδώ; ή ποιος καλός αέρας σε φέρνει εδώ; βλ. λ. [αέρας](#).
- ποιος καλός δρόμος σ' έφερ' εδώ; ή ποιος καλός δρόμος σε φέρνει εδώ; βλ. λ. [δρόμος](#).
- τα 'φερε από δω τα 'φερε από κει, χρησιμοποίησε διάφορους τρόπους, τεχνάσματα, μέσα ή γνωριμίες για να πετύχει το στόχο του: «τα 'φερε από δω τα 'φερε από κει, στο τέλος του έχωσε το γιο του στην τράπεζα»
- την έφερε από δω, την έφερε από κει, (για γυναίκες) την πολιόρκησε ερωτικά με όλους τους πιθανούς τρόπους για να την κατακτήσει: «στην αρχή ήταν ανένδοτη η κοπέλα, την έφερε όμως από δω ο μπαγάσας, την έφερε από κει, στο τέλος την κατάφερε και του στάθηκε»
- τι γράφει εδώ; βλ. λ. [γράφω](#).
- τι δουλειά έχεις εδώ; βλ. λ. [δουλειά](#).
- τι είν' εδώ, του μπαμπά σου τ' αμπέλι; (το μαγαζί; το χωράφι;), βλ. λ. [μπαμπάς](#)¹.
- τι είν' εδώ, του παππού σου τ' αμπέλι; (το μαγαζί; το τσιφλίκι; το χωράφι;), βλ. λ. [παπούς](#).
- τι το πέρασες εδώ, του μπαμπά σου τ' αμπέλι; (το μαγαζί; το χωράφι;), βλ. λ. [μπαμπάς](#)¹.
- τι το πέρασες εδώ, του παππού σου τ' αμπέλι; (το μαγαζί; το τσιφλίκι; το χωράφι;), βλ. λ. [παπούς](#).
- τον έφερε από δω, τον έφερε από κει, τον πολιόρκησε με επιμονή, χρησιμοποιώντας όλα τα πιθανά και δυνατά μέσα για να πετύχει το στόχο του: «μην του πολυανοίγεις, γιατί είναι τέτοια σουπιά, που θα σε φέρει από δω θα σε φέρει από κει, θα σε ξαλαφρώσει μέχρι να πεις κύμινο κι ύστερα τρέχα γύρευε»
- τον φέρνω μέχρις εδώ απάνω ή τον φέρνω ως εδώ απάνω, βλ. λ. [απάνω](#).
- τούτο(ς) (ε)δώ, βλ. λ. [τούτος](#).
- τράβα από δω! (απειλητικά) φύγε, απομακρύνσου, ξεκουμπίσου: «τράβα από δω, γιατί θα σε πλακώσω στο ξύλο!». Είναι φορές που της φρ. προτάσσεται το βρε ουστ.
- τριγυρνώ (τριγυρίζω) εδώ κι εκεί, περιφέρομαι άσκοπα στους δρόμους: «απ' το πρωί τριγυρνούσε εδώ κι εκεί χωρίς σκοπό»
- τσακίσου από δω! γκρεμίσου, γκρεμοτσακίσου, χάσου, ξεκουμπίσου: «τσακίσου απ' εδώ, παλιόπαιδο!». Είναι φορές που της φρ. προτάσσεται το βρε ουστ.
- τσακίσου εδώ! έλα γρήγορα εδώ που σε φωνάζω: «παράτα αμέσως ότι κάνεις και τσακίσου εδώ!»

- *φεύγ' από δω!* ή *φύγ' από δω!* έκφραση απορίας, αμφισβήτησης ή δυσπιστίας σε αυτά που μας λέει κάποιος: «ο τάδε αγόρασε καινούριο αυτοκίνητο. -Φύγ' από δω, αυτός μέχρι τα χτες δεν είχε να φάει! || τα 'μαθες ότι ο τάδε έδιωξε τη γυναίκα του; -Φεύγ' από δω, αυτός τρελαίνεται για πάρτη της! || ο τάδε παντρεύεται τον άλλον μήνα. - Φεύγ' από δω, αυτός είναι εναντίον του γάμου!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *ρε*.

- *φεύγ' από δω* ή *φύγ' από δω*, άφησέ με ήσυχο, μη με ενοχλείς: «φύγε από δω, ρε παιδάκι μου, δε βλέπεις που έχω δουλειά;»·

- *φύσα να δεις την Πόλη!* βλ. λ. Πόλη·

- *χάσου από δω!* βλ. φρ. *τράβα από δω(!)*·

- *ως εδώ και μη παρέκει*, κατηγορηματική έκφραση με απειλητική διάθεση, που δηλώνει πως εξαντλήθηκε η υπομονή μας ή η ανοχή μας, και για το λόγο αυτό δεν πρόκειται να υποχωρήσουμε περισσότερο ή να ανεχτούμε άλλο κάτι: «δεν αντέχω άλλο αυτή την γκρίνια σου, ως εδώ και μη παρέκει. (Λαϊκό τραγούδι: **ως εδώ και μη παρέκει**, πάω να βρω καινούριο στέκι).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας